

nikov tudi ljudje, ki prav tako kakor mi živimo, čutijo in trpe. Treba je iskrenih prijateljskih stikov med pripadniki raznih narodov in kadar bodo te vezi jake in trdne, takrat bodo brez moči in vpliva tudi oni, katerih bogastvo ter razkošno življenje je odvisno od oboroževanja in vojne. Eden izmed glavnih vzrokov šovinizma je nepoznanje bistva, potreb in težej drugorodcev. Da se temu nedostatku odpravimo, ne zaostajajmo zgolj čitanje opisov, potopisov in razprav, treba je tudi ustne ali vsaj pismene izmenjave misli med posamezniki. Temu je sicer že pred leti dal pobudo »Podmladek Rdečega križa«, ko je uvedel dopisovanje med učenci raznih narodov, ali stvar ne uspeva zaradi razlike v jezikih. Tako se tudi v tem pogledu kakor v mnogih drugih vedno bolj živo kaže potreba mednarodnega pomožnega jezika. Da prihaja kot tak v poštev sedaj le Esperanto, ni treba še posebej poudarjati, saj je splošno znano, da je Esperanto najbolj razširjen, lahek, priprost in lep jezik. »Internacia pedagogia revuo« (mednarodna pedagoška revija) poziva učitelje in učence k dopisovanju s tovariši drugih narodov in bo otvorila v ta namen tudi posebno rubriko. Mnogo učiteljev esperantistov je že dalj časa v takih pismenih stikih, ki imajo poleg idealnega cilja tudi še stvarne koristi, kakor n. pr. informacije v raznih zadevah, nasveti in pomoč pri potovanjih itd. Jako važno pa je, da začnejo tako korespondenco že učenci, saj je stara resnica, da se iskrena prijateljstva sklepajo najlažje v mladosti. V to svrhu se je seveda treba naučiti mednarodnega pomožnega jezika. Toda stvar je vredna truda, zlasti še za pripadnike malih narodov, katerih nacionalni, kulturni in gospodarski dobrobit more biti z jamčenjem le z mirom in bratstvom med narodi.

— Seja širjega odbora Pedagoške centralne v Mariboru se vrši dne 13. t. m. na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru. Začetek ob 10. uri.

— Legitimacije državnih uradnikov (učiteljev) za polovično vožnjo. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razglasa: Koncem tekočega leta poteče petletna doba onim legitimacijam za kupovanje polovičnih voznih kart za državne uradnike, upokojene in njih rodbine, katere so bile izstavljene v letu 1925. Državni uradi se naprošajo, da predložijo direktiji državnih železnic v Ljubljani čimprej spiske za zamenjavo teh legitimacij sestavljene točno po členu 82. Navodil o izdajanju voznih ugodnosti (Ur. l. 48 z dne 2. maja 1927); v njih naj navedejo številke starih še do 31. decembra 1929 veljavnih legitimacij in priložijo po Din 10 za vsako legitimacijo. Izstavljene nove legitimacije se bodo razpisovale v drugi polovici meseca decembra. Stare legitimacije brez slik je vrniti železniški direktiji po Novem letu v svrhu uničenja. Legitimacijam, izdanim kasneje kot v letu 1925., pa podaljšujejo veljavnost pristojni državni uradi.

— Spomenik Fr. Brinarju. Celjsko učiteljsko društvo postavilo je svojemu nepoznanemu tovarišu Francu Brinarju na pokopališču v Gotovljah prav čeden spomenik. Stroški so kriti z deloma vplačanimi, deloma obljubljenimi prispevki součencev in tovarišev.

— Vsem članom (icam) radovljiskega učiteljskega društva bom poslal te dni položnice. Prosim, da nakažejo učitelji (ice) 51 Din, z učitelji poročene učiteljice pa Din 28/60. Letna članarina se bo določila na običnem zboru. — Golobčič Peter, blagajnik.

— Letošnje knjige Slovenske šolske Matice. Na seji dne 29. sept. t. l. so se definitivno določile knjige, ki jih izda S. S. M. za l. 1929. Predložena so bila štiri zelo aktualna dela: odbor se je odločil, da izda vsa štiri. To so: Zbornik, Pibrovce: Osnovni razred, Juvanci: Iz naroda za narod, prof. dr. Ozvald: Duševna rast otroka in mladostnika. — Zbornik ima pestro vsebino kakor vedno. — Pibrovčeva knjiga podaja vsestransko sliko o delu v osnovnem razredu po modernih načelih. G. pisec pozna iz svojih ponovnih potovanj napredne inozemske šole in tudi sam že nekaj let deluje v tej smeri; ta knjiga je poročilo o njegovem konkretnem delu. Knjiga pa ne bo koristila samo elementarcu; v njej je realiziran strnjajen pouk (Gesamtunterricht), ki je v naprednih državah uveden tudi že v višje razrede (v Avstriji n. pr. v prva štiri šolska leta); zato bo tudi učitelj višjega razreda dobil iz knjige splošne smernice za delo, tem bolj, ker pisec načelno upošteva vzgojni moment. — Juvancičeva knjiga kaže, kako je treba vgrajiti šolo v javno življenje, da postane v resnici »šola za življenje«. Ne bo se dala mnogo kopirati, pri delu; vrednost knjige je marveč v tem, da odpira oči za širše zveze v vzgojnem delu in da daje impulze zanj. Ker je pisana istotako iz prakse, bo gotovo učinkovala. — O potrebi praktične knjige, ki bi bila učitelju resnična in sigurna opora pri njegovem delu, se je pri nas že mnogo pisalo in govorilo; prof. dr. Ozvald hoče s svojo knjigo izpolniti to občutno vrzel. Knjige torej — kakor je razvidno — ustrezajo potrebam. Odbor se ni lahko odločil za izdajo štirih knjig; to je spojeno z velikimi gmotnimi bremenimi. Odločil pa se je končno le v nadi, da ne bo slovenskega učitelja, ki bi se ne naročil nanje. Knjige bodo vsakomur dobro služile. Gibanje za napredek šolstva na srečo tudi pri nas postaja vedno živahnejši; pričujoče knjige dajejo lepo orientacijo v tem problemu in omogočajo učitelju, da usmeri svoje delo v pravo smer, kdor ne napreduje, nazaduje. — Cena ne more nikomur biti v zapreko. Na javnem knjižnem trgu bi se menda ena sama taka knjiga težko dobila za 30 Din, tu dobiš za to vsoto kar štiri! Zato prosimo in pozivamo vse učiteljsko, da se prijavi in plača svojim poverjenikom naj-

pozneje do 1. novembra t. l. Upamo, da se v našem optimizmu ne varamo in ne plačamo zaupanje — z deficitom!

— Razstavljalec sadja na Ljubljanskem velesejmu! Opozarjamo vse proizvedence, da oddajo za sejem odločeno sadje pravočasno na železniško postajo, tako zgodaj, da bo sadje prav gotovo dospelo do 19. oktobra v Ljubljano v roke velesejske uprave. Vse sadje je poslati franco. Sadni sejem v Ljubljani se vrši od 19. do 24. okt. v prostorih Ljubljanskega velesejmu.

— Založba »Modra ptica«. Današnjemu našemu listu smo priložili prospekt založbe »Modra ptica«, ki bo redno izdajala prevode svetovno znanih tujih avtorjev. Prevode so oskrbeli naši priznani pisatelji. Knjige omenjene založbe, ki bodo najokusnejše izdelane, bodo v veselje vsakemu prijatelju lepe knjige. Našim čitateljem najtopleje priporočamo naročbo.

— Naše narodne vezanine na razglednicah, delo priznanega in neutrudnega folklorista prof. Alberta Sičca, so izšle v založbi litografskega zavoda Čemažar in drug v Ljubljani, Igriska ulica 6, in sicer v dveh serijah po šest komadov. Vsaka razglednica nosi eden ali več barvnatih vzorcev, predstavljajoč tipično ornamentiko belih in pisanih veznin, gorenjskih in belokranjskih ter aplikacij na kožuhih. Vsaka zase je v risbi kakor tudi v reprodukciji vrlo posrečena, da se človek težko odloči, katera naj bi bila lepša od druge. Recimo pa čisto pošteno, da smo lahko veseli te lepe zbirke, tembolj, ker je cena posamezni seriji tako nizka (5 Din), da si ta tucat zares vzornih vzorcev naše narodne ornamentike lahko vsakdo nabavi. Pri večjem naročilu nudi založba celo znaten popust. Misel, širiti propagando za narodno ornamentiko potom razglednic ni nova. Take propagande se uspešno poslužujejo že več let naši južni bratje, pa tudi drugi narodi, pri nas pa smo jo z ozirom na vedno živahnejši tujski promet še prav posebno pogrešali. Tako je tudi v tem pogledu izdelana velika vrzel. Za borega kovača si more tujec odnesti najlepši spomin na našo zemljo. Kako šele bo ustrezno našim ženam in dekletom, ki so dobile v teh razglednicah najvernejšega in najcenejšega svetovalca pri različnih ročnih delih. In naša šolska mladež, koliko krasnih motivov ji nudi ta zbirka pri rokotornem pouku! Tovariši in tovarišice, opozorite nanjo mladino pri vsaki priliki! Z naših šolskih razstav naj izgine poslednji ves kič, ki si je doslej nadeval lažno maslo slovenske narodne ornamentike. Sičeve razglednice v vsako šolo, v vsak razred, v vsako klop!

—az

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Stanovska organizacija UJU

Vabilo:

— Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima svoje zborovanje v soboto dne 12. oktobra 1929 ob pol 10. uri na Pragerskem po dopisnem dnevnem redu.

Polnoštevilna udeležba je naša stanovska dolžnost. Naj ne bode v našem okraju tovariša, koji bi ne bil pri nas včlanjen in navzoč pri vsakem zborovanju. — Predsednik.

— Mariborsko sresko učiteljsko društvo ima svoj občni zbor v sredo 16. okt. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Spored: Dopisi, poročila funkcionarjev, pregled računov, volitve, slučajnosti. Pol ure prej istotam odborova seja. Poravnajte zaostalo članarino. — Predsednik.

— Občni zbor Učiteljskega društva za logaški okraj je v soboto dne 19. oktobra ob 9. uri v osnovni šoli na Rakeku. Vse člane prosim nujno, da se zborovanja udeležijo, ker so na dnevnem redu važne zadeve. — Predsednik.

— Krško učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 19. oktobra 1929 ob 9. uri v Skocijani pri Mokronogu. Dnevni red vsebuje poročila funkcionarjev, o skupščinah in pedagoško predavanje. Za kosilo se je javiti do 17. t. m. šol. upr. v Skocijani. Udeležba vsakega člana dolžnost.

— Občni zbor okrajnega učiteljskega društva za mesto Ljubljana se vrši v sredo, 16. t. m. ob 8. uri dopoldne v tel. II. m. deš. os. šole s sledečim dnevnim redom:

1. Situacijsko poročilo.
2. Poročilo društvenih funkcionarjev: predsednika, tajnika in blagajnika.
3. Poročilo nadz. odbora — absolutorij.
4. Volitve novega odbora.
5. Moderna ornamentika. — Predava prof. Šantelj.
6. Poročilo o pokrajinski skupščini. — Poročilo M. Kumelj.
7. Poročilo o državni skupščini. — Poročilo Vil. Mazi.
8. Slučajnosti.

Odbor.

Učiteljski pravnik.

— Š Pravo do osebne pokojnine. Ker je neko ministrstvo zaprosilo za pojasnilo, kako glavna kontrola tolači določbo člena 1. zakona o pridobivanju pravice do osebne pokojnine državnih uslužbenecv (civilnih), namreč da-li si je z ozirom na stavek, ki se

nahaja na koncu tega člena: »začeta druga polovica se računa kot cela« drž. uslužbenec z 9 leti 6 meseci in 1 dnevom službe že pridobil pravico do osebne pokojnine, je glavna kontrola na svoji obči seji dne 2. aprila t. l. zavzela sledeče stališče: državni uslužbenec pridobi pravo na osebno pokojnino, kadar dovrši desetektivno v aktivni državni službi, oziroma v službi drž. prometnih podjetij odsluženih let. Določba, da se »začeta druga polovica leta računa kot cela«, ki se nahaja na kraju čl. 1. zakona o pridobivanju pravice do osebne pokojnine velja le za določevanje višine, oziroma stopnje pokojnine po dovršenih desetih polno odsluženih letih. Skladno z navedenim torej uradnik, ki ima 9 let, 6 mesecev in en dan efektivne državne službe nima še pravice do osebne pokojnine, ker pač še ni izpolnil desetektivnih službenih let, kar navedeni zakon postavlja kot prvi pogoj za pridobitev pokojnine.

POVRAČILO POTNIH IN SELITVENIH STROŠKOV CIV. DRŽ. USLUŽBENCEV.

Na podstavi čl. 51. zakona o draginskih dokladah z dne 28. februarja 1922 in soglasne odločbe fin. odbora narodne skupščine z dne 16. novembra 1928, št. 9, je izdal ministrski svet »Uredbo o povračilu potnih in selitvenih stroškov«, D. R. br. 150.000, z dne 29. novembra 1928, ki je stopila v veljavo (čl. 54.) dne 29. decembra 1928 in je bila objavljena v »Ur. listu« št. 9/38 z dne 26. jan. 1929.

Po tej uredbi pripada civ. drž. uradnikom »povračilo stroškov iz državne blagajne:

- I. če službeno potujejo (čl. 1.) in
- II. a) če so premeščeni po službeni potrebi;
 - b) če se vrnejo na poziv v akt. službo (čl. 142. urad. zak. — reaktivacija);
 - c) če se ukine njih mesto in morajo potovati v službo v drug kraj;
 - d) v primeru II. odstavka čl. 45. urad. zak. (upokojuje s polno službeno dobo), a to le: če se upokojenec izjavi v 1 mesecu po priobčitvi upokojitve, kam se preseli in če se potem izvrši preselitev v 6 mesecih (čl. 28.);
 - e) če se upokoje ali odpuste iz službe pri naših državnih napravah v inozemstvu (čl. 29.) in
 - f) rodbini akt. drž. uslužbenca, umrlega v svojem stalnem službenem kraju, ob pogojih iz točke d) čl. 28. te uredbe (polna službena doba, izjava v 1 mesecu in preselitev v 6 mesecih).

To velja tudi za rodbine upokojenecv iz II. odst. čl. 45. urad. zakona, če je umrl dotični upokojenec pred koncem meseca, od dne, ko se mu je priobčila upokojitev, do njegovi smrti, ne glede na to, ali je dotični upokojenec izrekel željo za upokojitev (čl. 30.).

Če se selita mož in žena v isti kraj in sta oba drž. uslužbenca, se smatra žena za rodbinskega člana (čl. 31.).

Ako je žena drž. uslužbenka, mož pa svobodnega poklica, ima žena pravico do selitvenih rodbinskih stroškov (z dvema ali več otroki) samo, če dokaže s potrdilom občinskega oblastva, da je njen mož siromašnega stanja in nesposoben za pridobivanje, ali če ima otroke, ki jih vzdržuje sama, in ne živi z možem skupaj (čl. 32.).

Pravice do povračila selitvenih stroškov nima drž. uslužbenec:

- a) če je premeščen na prošnjo; premeštev po natečaju se smatra v tem primeru za premeštev na prošnjo;
- b) če je premeščen v mejah občine, kjer službuje;
- c) če vstopi uslužbenec prvokrat v drž. službo in
- d) če se uslužbenec reaktivira na lastno prošnjo (čl. 33.).

Službeno potovanje po tej uredbi je potovanje, ki ga izvrši drž. uslužbenec po nalogu pristojnega stavešine, da opravi službene posle izven svojega stalnega službenega kraja, ali če je po službeni potrebi premeščen, a to le, če je končna točka potovanja nad 2 km daleč od meje okoliša njegovega stalnega službenega kraja (čl. 2.).

Ob službenem potovanju in selitvi je uporabljati najkrajšo pot, odnosno najkrajšo in najcenejšo zvezo. Izjeme, ki so označene v uredbi, oceni starejšina centralnega urada (čl. 3.).

Drž. uslužbenec je upravičen uporabljati vse vlake razen luksuznih (SO Express) (čl. 14.).

Dnevnice (čl. 4.)

za službena potovanja na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se izplačujejo po nastopni razpredelnici:

Št. št.	Vrste uslužbenecv	Din
1.	Ministri in državni podtajniki . . .	250
2.	Uradniki I. kat. 1., 2 in 3. skupine . . .	160
3.	Uradniki I. kategorije 4 skupine . . .	140
4.	Uradniki I. kategorije 5 in 6. skupine Uradniki II. kategorije 1. in 2. skupine . . .	110
5.	Uradniki I. kat. 7., 8. in 9. skupine Uradniki II. kat. 3. in 4. skupine . . . Uradniki III. kat. 1. in 2. skupine . . .	90
6.	Uradniki II. kat. 5. skupine . . . Uradniki III. kat. 3. in 4. skupine . . .	75
7.	Zvaničniki	60
8.	Služitelji	50

(Dalje prihodnjič.)

Nove knjige.

—k Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja, spisal Jos. Priol, ravnatelj vinar. in sadjar. šole v Mariboru. — Založilo Sadržarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani — Resljeva c. 24/II. Ljubljana 1929. Strani 76 s 43 izvirnimi slikami. Cena izvodu 15 Din, pri večjem naročilu (najmanj 10 izv.) po 12 Din.

Dandanes ni dovolj, da samo pridelamo prvovrstno sadje, tudi še davno ni dovolj, da pridelamo velike množine enotnega blaga, ampak poleg vsega tega je tudi neogibno potrebno, da znamo ta pridelek tudi pravilno spraviti z dreveja, ter da ga znamo po nekih v sodobni mednarodni sadni trgovini veljav-

Statistični pregled šolstva v Čehoslovenski republici za šolsko leto 1927./28.

(Izvirno poročilo Učiteljskemu tovarišu.)

Vrsta šol	Število		Izmed teh je bilo deklec
	šol	dijakov	
1. Visoke šole:			
a) univerze	4	16.663	2870
b) fakultete izven zveze z univerzami	2	305	9
c) tehnike	4	10.734	270
d) ostale visoke šole	3	1.035	11
e) akademije umetnosti	1	162	23
f) inozemske visoke šole	3	743	109
2. Posebne visoke šole in drugi zavodi	8	615	409
3. Bogoslovja	23	1.031	
4. Višje glasbene šole	4	1.153	529
5. Srednje šole in učiteljska	348	94.860	25.446
6. Inozemske srednje šole	5	681	286
7. Drugi zavodi	2	855	298
8. Poljedelske šole	261	9.459	1.800
9. Narodne gospodarske šole	272	36.218	20.297
10. Trgovske šole	104	27.005	9.541
11. Trgovsko-nadaljevalne šole	72	5.416	1.636
12. Obrtno in strokovne šole	277	54.584	28.450
13. Obrtno-nadaljevalne šole	2.006	159.919	25.811
14. Zavodi za vzgojo učiteljev gospodinskih šol	11	433	433
15. Zavodi za vzgojo pestunov zabavišč	8	288	288
16. Babiške šole	6	257	257
17. Bolničarske šole	5	146	146
18. Narodne šole:			
a) meščanske šole	1.781	277.541	128.681
b) osnovne šole	14.333	1.451.636	730.344
c) vrčci, zavetišča, jaali	1.718	100.034	51.756
d) zavodi za defektno deco	74	4.368	1.784
Skupaj v šolskem letu 1927./28.	21.835	2.255.621	1.031.484
„ „ „ 1926./27.	21.367	2.245.867	1.028.229
„ „ „ 1925./26.	20.880	2.256.588	1.033.095
„ „ „ 1924./25.	20.740	2.315.752	1.063.742
„ „ „ 1921./22.	19.239	2.602.722	1.213.334

Od 21.833 šol sta imeli 14.702 šoli češki učni jezik, 5191 nemški, 881 madžarski, 715 ruski, 152 poljski, 2 rumunski, 5 židovski in 187 drugi ali več učnih jezikov.

Od 2.255.621 dijakov je bilo 1.506.904 Čehov in Slovkov, 496.386 Nemcev, 119.049 Madžarov, 78.880 Rusov, 16.893 Poljakov, 33.449 Židov in 4600 drugih narodnosti.

E. Lippert, Praga — A. Lajovic, Tržič.